

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра цивільного та господарського права

МАТЕРІАЛИ
ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

дисципліни

«ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Дніпропетровськ
НГУ
2010

Матеріали інформаційно-методичного забезпечення дисципліни «Право соціального забезпечення» / Упоряд. С.І. Забродін – Д: Національний гірничий університет, 2010. - 18 с.

Упорядник:

С.І. Забродін, старший викладач кафедри цивільного та господарського права.

Затверджено до видання редакційною радою НГУ (протокол № ** від ****) за поданням методичної комісії напряму підготовки 0601 Право (протокол № 3 від ***).

Подано інформаційно-методичне забезпечення усіх видів освітньої діяльності з дисципліни «Право соціального забезпечення».

Відповідальний за випуск завідувач кафедри цивільного та господарського права, канд. юр. наук, доц. Кірін Р.С.

Друкується у редакційній обробці упорядника.

ЗМІСТ

1.	Вступ.....
2.	Галузь використання.....
3.	Нормативні посилання.....
4.	Базові дисципліни.....
5.	Обсяг дисципліни.....
6.	Компетенції, що набуваються та зміст дисципліни.....
7.	Зміст тем дисципліни.....
8.	Теми завдань для контрольних робіт.....
9.	Теми модульної роботи № 1.....
10.	Теми модульної роботи № 2.....
11.	Вимоги до інформаційно-методичного забезпечення дисципліни.....
12.	Вимоги до засобів діагностики.....
13.	Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення.....
14.	Рекомендована література.....

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний гірничий університет

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

*освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів і магістрів
усіх напрямків підготовки*

Чинний від *****

Видання офіційне

Дніпропетровськ
НГУ
2010

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

кафедрою цивільного та господарського права

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора Національного гірничого університету від **** № ***

3. УВЕДЕНО

вперше

4. РОЗРОБНИК СТАНДАРТУ

Забродін Сергій Іванович, старший викладач кафедри цивільного та господарського права

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Національного гірничого університету.

1. ВСТУП

Право на соціальне забезпечення — одне з природних прав людини, що обумовлене ходом розвитку людини в суспільстві, визнане світовим співтовариством і закріплене в таких міжнародно-правових актах, як Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Європейська соціальна хартія.

Право на соціальний захист є центральним соціальним конституційним правом. За Конституцією України, це право включає право на забезпечення громадян у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них причин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Поряд з детальним визначенням права на соціальний захист у Конституції закріплена система його гарантій. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, який встановлено законом. Система соціального захисту, відповідно до Конституції, має досить складну структуру, елементами якої є пенсійне забезпечення, соціальне страхування, соціальна допомога.

Соціальний захист має на меті дати кожному члену суспільства, незалежно від соціального статусу, національної або расової приналежності, можливість вільного розвитку, реалізації власних здібностей, а також підтримання стабільності в суспільстві, тобто запобігання соціальній напруженості, яка виникає через майнову, расову, культурну, соціальну нерівність та виявляє себе у страйках, актах громадянської непокорності, сутичках між певними групами населення.

Соціальне забезпечення можна визначити як організаційно-правову діяльність держави, спрямовану на матеріальне забезпечення осіб, які не мають виходу на ринок праці, не застраховані в системі загальнообов'язкового соціального страхування, зазнали соціального ризику, внаслідок чого втратили здоров'я та (або) засоби до існування і не можуть матеріально забезпечити себе та своїх утриманців. Суттю соціального забезпечення є діяльність держави щодо надання особі гарантованого законом мінімуму засобів до існування для забезпечення достатнього рівня життя.

Юридичний механізм забезпечення права на соціальний захист здійснюється за допомогою самостійної галузі права — права соціального забезпечення.

Право соціального забезпечення — це система правових норм, які регулюють відносини стосовно забезпечення громадян у старості, у разі непрацездатності, відносини материнства та дитинства, державної допомоги окремій особі чи сім'ї, а також процедурні та процесуальні відносини.

Право соціального забезпечення є нормативною дисципліною для студентів юридичного факультету очної та заочної форми навчання.

Сама дисципліна містить дві частини: загальну і особливу, які, в свою чергу, поділяються на декілька розділів: джерела, основні принципи, система права соціального забезпечення, трудовий стаж і вислуга років, пенсійне забезпечення, соціальне обслуговування, правовий статус та соціальний захист окремих категорій непрацездатних громадян та інші.

Основною метою вивчення цієї дисципліни є одержання та засвоєння знань щодо видів соціального забезпечення, кола осіб, які підлягають такому забезпеченню, умови, порядок надання та розміри соціального забезпечення, джерела його фінансування, порядок вирішення спорів з приводу надання того чи іншого виду соціального забезпечення.

Предметом дисципліни є вивчення трьох основних груп суспільних відносин у сфері соціального забезпечення: майнових, управлінських, охоронних. Але значне місце серед

них посідають майнові відносини, пов'язані з наданням фізичним особам різних видів соціального забезпечення.

Методом права соціального забезпечення є поєднання кількох способів регулювання: влади й підпорядкування (один суб'єкт вимагає призначення певного виду соціального забезпечення, а другий — зобов'язаний його надати); юридичної рівності (жоден із суб'єктів не створює нових норм, а діє відповідно до актів, прийнятих уповноваженими органами); дозволу (право вибирати той чи інший вид соціального забезпечення); наказу (щодо платників податків); заборони (забороняється використовувати кошти Пенсійного фонду не за призначенням).

Головне завдання вивчення дисципліни полягає у формуванні у студентів комплексу знань основ теорії і практичних навиків про суспільні явища, що виникають з приводу правового регулювання суспільних відносин у сфері матеріального забезпечення і соціального обслуговування населення.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- сутність та основні принципи соціального забезпечення та соціального захисту;
- джерела права соціального забезпечення України;
- систему державних органів та їхні функції зі здійснення соціального забезпечення;
- сутність та види трудового стажу та вислуги років;
- поняття пенсій та її види;
- види та напрямки діяльності установ соціального обслуговування.

вміти:

- користуватися нормативними джерелами щодо питань пенсійного забезпечення;
- визначати державні органи, які здійснюють соціальне забезпечення;
- виділяти види пенсій та розраховувати їх розмір в окремих випадках;
- складати комплекти документів, необхідні при оформленні того чи іншого виду пенсії;
- вираховувати трудовий стаж;
- надавати чіткі та нормативно обґрунтовані консультації-відповіді на питання, які стосуються страхової діяльності.

Для повного та детального вивчення дисципліни рекомендовано вивчати не тільки зміст конспекту лекцій, а й проводити систематизовану роботу з навчальною та нормативно-правовою літературою.

2. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Стандарт поширюється на кафедри НГУ, що ведуть викладання нормативної дисципліни «Право соціального забезпечення».

Стандарт встановлює:

- компетенції, що має опанувати спеціаліст і магістр, які навчаються на базі ОПП бакалавра;
- перелік змістових модулів, що опосередковує освітні та професійні компетенції;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази для заочної форми навчання;
- форму підсумкового контролю;
- відповідальністю за якість освітньої та професійної підготовки;
- інформаційно-методичне забезпечення навчальної дисципліни;
- вимоги до засобів діагностики.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

3. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

1.3.1. Закон України «Про освіту».

1.3.2. Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки бакалаврів.

1.3.3. СВО НГУ ІМЗ-09. Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національних гірничий університет, 2009. \ 60 с.

1.3.4. СВО НГУ НМЗ-05. нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138 с.

4. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

«Правознавство»
 «Історія держави і права»
 «Цивільне право»
 «Адміністративне право»
 «Трудове право»
 «Фінансове право»

5. ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 70 академічних годин
 Лекційні заняття – 30 академічні години
 Практичні заняття – 40 академічні години

6. КОМПЕТЕНЦІЇ, ЩО НАБУВАЮТЬСЯ ТА ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

М о д у л і	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			Лекційні заняття	Практичні заняття	Загальний
1	2	3	4	5	6
№ 1	Користуватися нормативними джерелами щодо питань пенсійного забезпечення; Визначати державні органи, які здійснюють соціальне забезпечення; Виділяти види пенсій та розраховувати їх розмір в окремих випадках; Складати комплекти документів, необхідні при оформленні того чи іншого виду пенсії; Виразовувати трудовий стаж; Надавати чіткі та нормативно обґрунтовані консультації-відповіді на питання, які стосуються страхової діяльності.	Лекційні заняття 6 семестр, 1,5 годин на тиждень Практичні заняття 6 семестр 1 година на тиждень			
		1. Поняття, предмет, метод та система права соціального забезпечення України.	3	3	6
		2. Джерела права соціального забезпечення України.	1,5	3	4,5
		3. Основні принципи права соціального забезпечення України.	1,5	3	4,5
		4. Правовідносини із соціального забезпечення.	1,5	3	4,5
		5. Система державних органів та їхні функції зі здійснення соціального забезпечення.	1,5	3	4,5
		6. Трудовий (страховий) стаж і вислуга років.	1,5	3	4,5
		7. Загальні положення пенсійного забезпечення в Україні.	3	3	6
		8. Пенсії за вислугу років	3	3	6
		9. Пенсійне забезпечення у системі загальнообов'язкового державного пенсійного Страхування.	3	3	6
		10. Недержавне пенсійне забезпечення.	3	3	6
		11. Державні соціальні пенсії та допомоги.	3	3	6
		12. Соціальне обслуговування.	1,5	3	4,5
13. Правовий статус та соціальний захист окремих категорій непрацездатних громадян.	3	4	7		

		Контрольна робота			12,5
		Модульна робота			40
		Консультації			12,96
		Разом по дисципліні	30	40	135
		Частка навантаження			

7. ЗМІСТ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОД ТА СИСТЕМА ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ.

- 1.1. Поняття права соціального забезпечення.
- 1.2. Предмет права соціального забезпечення.
- 1.3. Метод правового регулювання.
- 1.4. Система права соціального забезпечення.
- 1.5. Відмінність права соціального забезпечення від інших галузей права та взаємодія з ними.
- 1.6. Історія виникнення та формування соціального забезпечення.

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ.

- 2.1. Поняття, особливості джерел права соціального забезпечення та їх класифікація.
- 2.2. Основні види джерел права соціального забезпечення, їх загальна характеристика.

ТЕМА 3. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ.

- 3.1. Поняття, система та значення основних принципів права соціального забезпечення.
- 3.2. Зміст принципів права соціального забезпечення України.
- 3.3. Добровільне страхування та його види.
- 3.4. Види обов'язкового страхування.

ТЕМА 4. ПРАВОВІДНОСИНИ З СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

- 4.1. Поняття, загальна характеристика та види правовідносин із соціального забезпечення.
- 4.2. Суб'єкти, об'єкт і зміст правовідносин з соціального забезпечення.
- 4.3. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин із соціального забезпечення.

ТЕМА 5. ТРУДОВИЙ (СТРАХОВИЙ) СТАЖ І ВИСЛУГА РОКІВ.

- 5.1. Поняття трудового (страхового) стажу, його види та значення у праві соціального забезпечення.
- 5.2. Вислуга років як особливий вид спеціального трудового стажу.
- 5.3. Докази трудового стажу.

ТЕМА 6. СИСТЕМА ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ТА ЇХНІ ФУНКЦІЇ ЗІ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

- 6.1. Повноваження Міністерства праці та соціальної політики України, повноваження його органів у сфері соціального забезпечення.
- 6.2. Основні функції Пенсійного фонду України та його регіональних органів.
- 6.3. Фонди соціального страхування та їхні органи.

ТЕМА 7. ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ.

- 7.1. Загальне поняття пенсій та їх види.
- 7.2. Поняття пенсії за віком.
- 7.3. Особливості пільгового пенсійного забезпечення за віком.
- 7.4. Поняття пенсії по інвалідності. Порядок встановлення інвалідності для призначення пенсії.
- 7.5. Особливості призначення пенсії по інвалідності внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання.
- 7.6. Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника.
- 7.7. Особливості пенсійного забезпечення осіб, які мають особливі заслуги перед

Україною.

ТЕМА 8. ПЕНСІЇ ЗА ВИСЛУГУ РОКІВ.

- 8.1. Поняття та умови призначення пенсії за вислугу років.
- 8.2. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ.
- 8.3. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років державних службовців, суддів, працівників прокуратури і митних органів.
- 8.4. Особливості пенсійного забезпечення наукових працівників та працівників засобів масової інформації.
- 8.5. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років окремих категорій працівників цивільної авіації та льотно-випробного складу.
- 8.6. Пенсії за вислугу років окремим категоріям працівників інших галузей народного господарства.

ТЕМА 9. ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ.

- 9.1. Поняття та принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
- 9.2. Суб'єкти системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
- 9.3. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
- 9.4. Пенсії за віком у солідарній системі. Порядок обчислення пенсії.
- 9.5. Особливості призначення пенсії по інвалідності в солідарній системі.
- 9.6. Умови призначення та розміри пенсії у зв'язку з утратою годувальника у солідарній системі.
- 9.7. Призначення, перерахунок та виплата пенсій у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
- 9.8. Управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
- 9.9. Запровадження Накопичувального фонду. Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду.

ТЕМА 10. НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

- 10.1. Система, принципи та суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення.
- 10.2. Недержавні пенсійні фонди, їх види та органи управління.
- 10.3. Пенсійний контракт та пенсійна схема.
- 10.4. Види пенсійних виплат, умови та порядок їх виплати.
- 10.5. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

ТЕМА 11. ДЕРЖАВНІ СОЦІАЛЬНІ ПЕНСІЇ ТА ДОПОМОГИ.

- 11.1. Поняття соціальних пенсій та підстави їх надання.
- 11.2. Поняття, види та загальна характеристика допомоги із соціального забезпечення.
- 11.3. Умови та порядок призначення окремих видів соціальних допомоги сім'ям з дітьми.
- 11.4. Забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
- 11.5. Допомога по безробіттю в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.
- 11.6. Допомоги на поховання.
- 11.7. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
- 11.8. Державні соціальні допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам.
- 11.9. Державна соціальна допомога на догляд.
- 11.10. Виплата соціальної допомоги і допомоги на догляд.

ТЕМА 12. СОЦІАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

12.1. Стаціонарне соціальне обслуговування.

12.2. Сприяння у працевлаштуванні інвалідів.

12.3. Забезпечення інвалідів транспортними засобами, іншими засобами пересування та протезно-ортопедичними виробами.

ТЕМА 13. ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ ГРОМАДЯН.

13.1. Правовий статус та соціальний захист ветеранів війни.

13.2. Правовий статус та соціальний захист ветеранів праці.

13.3. Правовий статус та соціальний захист ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ.

13.4. Соціальна захищеність інвалідів в Україні.

13.5. Соціальний захист дітей війни.

8. ТЕМИ ЗАВДАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Контрольна робота є самостійним видом роботи студента, передбаченим навчальним планом вивчення дисципліни «Право соціального забезпечення» та складається з двох питань.

Робота повинна бути виконана письмово в зошиті або надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал – 1,5 (поля: верхнє, нижнє та праве 1, 5 см, ліве – 3 см) та вкладена в папку для файлів. На обкладинці необхідно вказати назву предмету що вивчається, номер залікової книжки, назву навчального закладу, прізвище, ім'я та по батькові. Обсяг роботи повинен становити загалом 10-15 сторінок печатного тексту.

Під час виконання роботи потрібно спочатку зазначити питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані (надруковані) чорнилами одного кольору, державною мовою, акуратно оформлені.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати нормативні акти, передивитися записи, зроблені на лекціях, вивчити навчальну літературу.

В кінці роботи потрібно вказати перелік літератури, поставити дату і підпис. Виконана робота здається на кафедру на перевірку в строк, погоджений між викладачем та студентом.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за чотирьохбальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», а саме:

- «відмінно» – якщо студент показав глибокі знання програмного матеріалу, грамотно і логічно його виклав, бачить проблеми та протиріччя, аналізує та розв'язує складні завдання;

- «добре» – якщо студент твердо знає і виклав програмний матеріал;

- «задовільно» – якщо студент в основному виклав матеріал, не розкривши окремих деталей, допустивши окремі несуттєві помилки при відповіді на теоретичні питання;

- «незадовільно» – якщо студент дав неправильну відповідь на поставлені питання або не по суті питання.

Номера тем контрольної роботи видаються студенту викладачем дисципліни.

Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, або не в повному обсязі, не має списку використаної літератури - не зараховується.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Історія виникнення та формування соціального забезпечення.

2. Поняття, особливості джерел права соціального забезпечення та їх класифікація.

3. Основні види джерел права соціального забезпечення, їх загальна характеристика.
4. Поняття, система та значення основних принципів права соціального забезпечення.
5. Добровільне страхування та його види.
6. Види обов'язкового страхування.
7. Суб'єкти, об'єкт і зміст правовідносин з соціального забезпечення.
8. Поняття трудового (страхового) стажу, його види та значення у праві соціального забезпечення. Докази трудового стажу.
9. Вислуга років як особливий вид спеціального трудового стажу.
10. Повноваження Міністерства праці та соціальної політики України, повноваження його органів у сфері соціального забезпечення.
11. Основні функції Пенсійного фонду України та його регіональних органів.
12. Фонди соціального страхування та їхні органи.
13. Особливості пільгового пенсійного забезпечення за віком.
14. Поняття пенсії по інвалідності. Порядок встановлення інвалідності для призначення пенсії.
15. Особливості призначення пенсії по інвалідності внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання.
16. Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника.
17. Особливості пенсійного забезпечення осіб, які мають особливі заслуги перед Україною.
18. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ.
19. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років державних службовців, суддів, працівників прокуратури і митних органів.
20. Особливості пенсійного забезпечення наукових працівників та працівників засобів масової інформації.
21. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років окремих категорій працівників цивільної авіації та льотно-випробного складу.
22. Пенсії за вислугу років окремим категоріям працівників інших галузей народного господарства.
23. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
24. Пенсії за віком у солідарній системі. Порядок обчислення пенсії.
25. Особливості призначення пенсії по інвалідності в солідарній системі.
26. Умови призначення та розміри пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі.
27. Призначення, перерахунок та виплата пенсій у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
28. Управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
29. Недержавні пенсійні фонди, їх види та органи управління.
30. Пенсійний контракт та пенсійна схема.
31. Види пенсійних виплат, умови та порядок їх виплати.
32. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.
33. Поняття соціальних пенсій та підстави їх надання.
34. Поняття, види та загальна характеристика допомоги із соціального забезпечення.
35. Умови та порядок призначення окремих видів соціальних допомоги сім'ям з дітьми.
36. Забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
37. Допомога по безробіттю в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.
38. Допомоги на поховання.
39. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
40. Державні соціальні допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам.

41. Державна соціальна допомога на догляд.
42. Виплата соціальної допомоги і допомоги на догляд.
43. Стаціонарне соціальне обслуговування.
44. Сприяння у працевлаштуванні інвалідів.
45. Забезпечення інвалідів транспортними засобами, іншими засобами пересування та протезно-ортопедичними виробами.
46. Правовий статус та соціальний захист ветеранів війни.
47. Правовий статус та соціальний захист ветеранів праці.
48. Правовий статус та соціальний захист ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ.
49. Соціальна захищеність інвалідів в Україні.
50. Соціальний захист дітей війни.

9. ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ № 1

1. Поняття права соціального забезпечення.
2. Предмет права соціального забезпечення.
3. Метод правового регулювання.
4. Система права соціального забезпечення.
5. Відмінність права соціального забезпечення від інших галузей права та взаємодія з ними.
6. Історія виникнення та формування соціального забезпечення.
7. Поняття, особливості джерел права соціального забезпечення та їх класифікація.
8. Основні види джерел права соціального забезпечення, їх загальна характеристика.
9. Поняття, система та значення основних принципів права соціального забезпечення.
10. Зміст принципів права соціального забезпечення України.
11. Добровільне страхування та його види.
12. Види обов'язкового страхування.
13. Поняття, загальна характеристика та види правовідносин із соціального забезпечення.
14. Суб'єкти, об'єкт і зміст правовідносин з соціального забезпечення.
15. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин із соціального забезпечення.
16. Поняття трудового (страхового) стажу, його види та значення у праві соціального забезпечення.
17. Вислуга років як особливий вид спеціального трудового стажу.
18. Докази трудового стажу.
19. Повноваження Міністерства праці та соціальної політики України, повноваження його органів у сфері соціального забезпечення.
20. Основні функції Пенсійного фонду України та його регіональних органів.
21. Фонди соціального страхування та їхні органи.
22. Загальне поняття пенсій та їх види.
23. Поняття пенсії за віком.
24. Особливості пільгового пенсійного забезпечення за віком.
25. Поняття пенсії по інвалідності. Порядок встановлення інвалідності для призначення пенсії.
26. Особливості призначення пенсії по інвалідності внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання.
27. Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника.
28. Особливості пенсійного забезпечення осіб, які мають особливі заслуги перед Україною.
29. Поняття та умови призначення пенсії за вислугу років.
30. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ.

31. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років державних службовців, суддів, працівників прокуратури і митних органів.

10. ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ № 2

1. Особливості пенсійного забезпечення наукових працівників та працівників засобів масової інформації.
2. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років окремих категорій працівників цивільної авіації та льотно-випробного складу.
3. Пенсії за вислугу років окремим категоріям працівників інших галузей народного господарства.
4. Поняття та принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
5. Суб'єкти системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
6. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
7. Пенсії за віком у солідарній системі. Порядок обчислення пенсії.
8. Особливості призначення пенсії по інвалідності в солідарній системі.
9. Умови призначення та розміри пенсії у зв'язку з утратою годувальника у солідарній системі.
10. Призначення, перерахунок та виплата пенсій у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
11. Управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
12. Запровадження Накопичувального фонду. Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду.
13. Система, принципи та суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення.
14. Недержавні пенсійні фонди, їх види та органи управління.
15. Пенсійний контракт та пенсійна схема.
16. Види пенсійних виплат, умови та порядок їх виплати.
17. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.
18. Поняття соціальних пенсій та підстави їх надання.
19. Поняття, види та загальна характеристика допомоги із соціального забезпечення.
20. Умови та порядок призначення окремих видів соціальних допомоги сім'ям з дітьми.
21. Забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
22. Допомога по безробіттю в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.
23. Допомоги на поховання.
24. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
25. Державні соціальні допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам.
26. Державна соціальна допомога на догляд.
27. Виплата соціальної допомоги і допомоги на догляд.
28. Стаціонарне соціальне обслуговування.
29. Сприяння у працевлаштуванні інвалідів.
30. Забезпечення інвалідів транспортними засобами, іншими засобами пересування та протезно-ортопедичними виробами.
31. Правовий статус та соціальний захист ветеранів війни.
32. Правовий статус та соціальний захист ветеранів праці.
33. Правовий статус та соціальний захист ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ.
34. Соціальна захищеність інвалідів в Україні.
35. Соціальний захист дітей війни.

11. ВИМОГИ ДО ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст інформаційного забезпечення має відповідати програмі інтегрованої дисципліни в повному обсязі.

Методичне забезпечення повинно відповідати стандарту вищої освіти Національного гірничого університету «СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138 с.».

Матеріали методичного забезпечення мають містити засоби діагностики у вигляді типових питань.

Викладач повинен забезпечити вільний доступ студента до матеріалів інформаційно-методичного забезпечення дисципліни.

12. ВИМОГИ ДО ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ

Засоби діагностики рівня сформованості компетенцій лекційних модулів мають бути подані у вигляді тестових завдань.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння:

$$K_3 = N/P,$$

де N – правильно виконані істотні операції рішення (відповіді),

P – загальна кількість визначених істотних операцій.

Критерії визначення оцінок:

«відмінно» - $K_3 > 0,9$;

«добре» - $K_3 = 0,8 \dots 0,9$;

«задовільно» - $K_3 = 0,7 \dots 0,8$;

«незадовільно» - $K_3 < 0,7$.

При остаточній оцінці результатів виконання завдання необхідно врахувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- інтерпретувати схеми, графіки, діаграми;
- аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, з дотриманням вимог чинних стандартів.

13. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення несе завідувач кафедри.

14. РЕКОМЕНДОВАНА НОРМАТИВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України - Основний Закон України від 28 червня 1996 р.
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права / Прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 19 грудня 1996 р.
3. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи - Закон України від 28 лютого 1991 р. № 796.
4. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні - Закон України від 21 березня 1991 р. № 875.
5. Про пенсійне забезпечення - Закон України від 5 листопада 1991 р. № 1788.
6. Про прокуратуру - Закон України від 5 листопада 1991 р. № 1789.

7. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей - Закон України від 20 грудня 1991 р. № 2011.
8. Про військовий обов'язок і військову службу - Закон України від 25 березня 1992 р. № 2232.
9. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб - Закон України від 9 квітня 1992 р. № 2262.
10. Про статус народного депутата України - Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790.
11. Про державну допомогу сім'ям з дітьми - Закон України від 21 листопада 1992 р. № 2811.
12. Про судоустрій і статус суддів - Закон України від 07 липня 2010 р. № 2453.
13. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту - Закон України від 22 жовтня 1993 р. № 3551.
14. Про ратифікацію Угоди між Україною та Словацькою Республікою про внесення змін до Договору між Україною та Словацькою Республікою про соціальне забезпечення - Закон України, від 14 січня 2009, № 860.
15. Про внесення змін до деяких законів України з питань пенсійного забезпечення та соціального захисту військовослужбовців - Закон України, від 04 квітня 2006, № 3591.
16. Про ратифікацію Договору між Урядом України і Урядом Естонської Республіки про співробітництво в галузі соціального забезпечення - Закон України від 04 листопад 1997, № 615/97.
17. Про ратифікацію Договору між Україною та Республікою Болгарія про соціальне забезпечення - Закон України, від 22 листопад 2002, № 239.
18. Про ратифікацію Договору між Україною та Литовською Республікою про соціальне забезпечення - Закон України, від 10 січня 2002, № 2928.
19. Про ратифікацію Договору між Україною та Словацькою Республікою про соціальне забезпечення - Закон України, від 20 вересня 2001, № 2731.
20. Про ратифікацію Договору між Україною і Латвійською Республікою про співробітництво в галузі соціального забезпечення - Закон, ВР України, від 19 березня 1999, № 525.
21. Про ратифікацію Угоди між Україною і Королівством Іспанія про соціальне забезпечення громадян - Закон, ВР України, від 17.12.1997, № 741/97.
22. Про ратифікацію Договору між Україною та Чеською Республікою про соціальне забезпечення - Закон України, від 22.11.2002, № 238-IV.
23. Концепція соціального забезпечення населення України / Схвалена постановою Верховної Ради України 21 грудня 1993 р. № 3758.
24. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні - Закон України від 16 грудня 1993 р. № 3721.
25. Про державну службу - Закон України від 16 грудня 1993 р. № 3723.
26. Про ратифікацію Угоди про взаємне визнання пільг і гарантій для учасників та інвалідів Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій на території інших держав, сімей загиблих військовослужбовців, підписаної в м. Москві 15 квітня 1994 р. державами - учасницями Співдружності Незалежних Держав - Закон України від 26 квітня 1996 р. № 144/96-ВР.
27. Про ратифікацію Угоди про встановлення для учасників Великої Вітчизняної війни, трудівників тилу воєнних років та вдов загиблих воїнів додаткових пільг і матеріальної допомоги у зв'язку з 50-річчям Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років - Закон України від 26 квітня 1996 р. № 145/96-ВР.
28. Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про трудову діяльність і соціальний захист громадян України та Республіки Білорусь, які працюють за межами своїх держав - Закон України від 26 квітня 1996 р.
29. Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Вірменія про трудову діяльність і соціальний захист громадян України та Республіки Вірменія, які працюють за межами своїх держав від 26 квітня 1996 р.

30. Про звернення громадян - Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96.
31. Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування – Закон України від 11 січня 2001 р. № 2213.
32. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні – Закон України від 21 березня 1991 р. № 875.
33. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям - Закон України від 1 червня 2000 р. № 1768.
34. Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства і дітям-інвалідам - Закон України від 16 листопада 2000 р. № 2109.
35. Про наукову і науково-технічну діяльність - Закон України від 13 грудня 1991 р. № 1977.
36. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності - Закон України від 23 вересня 1999 р. № 1105.
37. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття - Закон України від 2 березня 2000 р. № 1533.
38. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною - Закон України від 1 червня 2000 р.
39. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням - Закон України від 18 січня 2001 р. № 2240.
40. Про недержавне пенсійне забезпечення - Закон України від 9 липня 2003 р. № 1057.
41. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування - Закон України від 9 липня 2003 р. № 1058.
42. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам - Закон України від 18 травня 2004 р. № 1727.
43. Про соціальний захист дітей війни - Закон України від 18 листопада 2004 р. № 2195.
44. Про основні напрямки реформування пенсійного забезпечення в Україні - Указ Президента України від 13 квітня 1998 р. № 291/98.
45. Про затвердження нормативних актів з питань призначення пенсій за вислугу років працівникам авіації та льотно-випробного складу - Постанова КМ України № 418 від 21 липня 1992 р.
46. Про порядок обчислення вислуги років, призначення та виплати пенсій і грошової допомоги особам офіцерського складу, прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та членам їх сімей - постанова КМ України № 393 від 17 липня 1992 р.
47. Про порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці - Постанова КМ України № 442 від 1 серпня 1992 р.
48. Про Умови державного обов'язкового особистого страхування військовослужбовців і військовозобов'язаних, призваних на збори, і порядок виплат їм та членам їх сімей страхових сум - постанова КМ України № 488 від 19 серпня 1992 р.
49. Про затвердження Порядку та умов виплати компенсації у разі каліцтва чи інвалідності працівника прокуратури або одноразової допомоги у разі його загибелі - Постанова КМ України № 174 від 24 лютого 2010 р.
50. Про затвердження Порядку здійснення компенсації шкоди, заподіяної працівникам митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій під час виконання або пов'язаної з виконанням ними службових обов'язків - Постанова КМ України № 678 від 26 травня 2004 р.
51. Про затвердження нормативних актів з питань пенсійного забезпечення - Постанова КМ України № 583 від 12 жовтня 1992 р.
52. Питання медико-соціальної експертизи – Постанова КМ України № 1317 від 03 грудня 2009 р.
53. Про затвердження Положення про порядок і умови проходження служби в митних органах - Постанова КМ України № 97 від 9.02.93 р.

54. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам і державної соціальної допомоги на догляд - Постанова КМ України від 2 квітня 2005 р. № 261.
55. Про затвердження Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній - Постанова КМ України № 637 від 12.08.93 р.
56. Про перелік закладів і установ освіти, охорони здоров'я та соціального захисту і посад, робота на яких дає право на пенсію за вислугу років - Постанова КМ України № 909 від 4.11.93 р.
57. Про затвердження Порядку та умов державного обов'язкового страхування життя і здоров'я суддів - Постанова КМ України № 89 від 14.02.94 р.
58. Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах - Постанова КМ України № 36 від 16 січня 2003 р.
59. Про затвердження Списку робіт і професій, що дають право на пенсію незалежно від віку при безпосередній зайнятості протягом повного робочого дня на підземних і відкритих гірничих роботах (включаючи особливий склад гірничорятувальних частин), пов'язаних з видобутком вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт і рудників та в металургії терміном не менше 25 років - постанова КМ України № 202 від 31 березня 1994 р.
60. Про порядок обчислення стажу державної служби - Постанова КМ України № 283 від 3 травня 1994 р.
61. Про організацію статей 19 і 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» - Постанова КМ України № 70 від 31 січня 2007 р.
62. Про затвердження Типового положення про комісії для розгляду питань, пов'язаних із встановленням статусу учасника війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» / Затв. наказом Міністерства соціального захисту населення України № 79 від 30 травня 1996 р.
63. Про Положення про Пенсійний фонд України / Затв. Указом Президента України від 1 березня 2001 р. № 121/2001 р.
64. Про затвердження Порядку оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів підприємств, установ, організацій: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2001 р. № 439.
65. Про затвердження Переліку посад наукових (науково-педагогічних) працівників підприємств, установ, організацій, вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до статті 24 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» - Постанова КМ України від 22 листопада 2001 р. № 1571.
66. Про Положення про Міністерство праці та соціальної політики України / Затв. Указом Президента України від 30 серпня 2000 р. № 1035/2000.
67. Про затвердження Типових положень про Головне управління праці та соціального захисту населення обласної, Київської міської, управління праці та соціального захисту населення Севастопольської міської і про управління праці та соціального захисту населення районної, районної у м. Києві та Севастополі державної адміністрації - Постанова КМ України від 30 травня 2007 р. № 790.
68. Про затвердження Програми соціального захисту ветеранів - Постанова КМ України від 15 січня 2005 р. № 42.